In zaak 244/78,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van het Tribunal de Commerce te Parijs, in het aldaar aanhangig geding tussen

„UNION LAITIÈRE NORMANDE", VERENIGING VAN LANDBOUWCOÖPERATIES, te Condé-sur-Vire,

en

„FRENCH DAIRY FARMERS LIMITED", te Londen,

om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van sommige bepalingen van verordening nr. 1411/71 van de Raad van 29 juni 1971 (PB L 148 van 1971, blz. 5), zoals gewijzigd bij verordening nr. 566/76 van de Raad van 15 maart 1976 (PB L 67 van 1976, blz. 23), in verband met de invoeren uit Frankrijk in het Verenigd Koninkrijk van gestandaardiseerde vollemelk die een UHT-behandeling heeft ondergaan,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: H. Kutscher, president, J. Mertens de Wilmars en Mackenzie Stuart, kamerpresidenten, P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keeffe, G. Bosco, A. Touffait en T. Koopmans, rechters,

advocaat-generaal: H. Mayras
griffier: A. Van Houtte

het navolgende

ARREST

De feiten

De feiten, het procesverloop en de krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG ingediende schriftelijke opmerkingen kunnen worden samengevat als volgt:

I — De feiten en het procesverloop

1. Melk valt onder de gemeenschappelijke ordening van de markt in de sector melk en zuivelprodukten, ingesteld bij verordening van de Raad nr. 804/68 van 27 juni 1968 (PB L 148 van 1968, blz. 13).

Verordening nr. 1411/71 van de Raad van 29 juni 1971 (PB L 148 van 1971, blz. 5), vastgesteld in het kader van deze marktordening, noemt in artikel 3, lid 1, sub a en b, de produkten waarop zij van toepassing is, te weten „melk" en „consumptiemelk"; dit laatste produkt omvat „rauwe melk", „volle melk", „halfvolle melk" en „magere melk". Volgens artikel 3, sub b, tweede streepje, zoals gewijzigd en aangevuld bij verordening nr. 566/76 van de Raad van 15 maart 1976 (PB L 67 van 1976, blz. 23), omvat het begrip „volle melk" in de zin van deze verordening twee soorten: „gestandaardiseerde volle melk" en „niet-gestandaardiseerde volle melk".

Blijkens artikel 1 van verordening nr. 566/76 bestaat het onderscheid tussen „gestandaardiseerde" en „niet-gestandaardiseerde" volle melk hierin, dat het vetgehalte van de eerste soort (ten minste 3,5 %) kan worden bereikt door vet toe te voegen, terwijl dat van het tweede (ten minste 3 %) sedert het melken niet mag zijn gewijzigd. Ierland en het Verenigd Koninkrijk hebben geopteerd voor niet-gestandaardiseerde volle melk.

Voorts bevat artikel 3, leden 3 tot en met 7, van verordening nr. 1411/71, zoals gewijzigd bij verordening nr. 566/76, met betrekking tot de al dan niet gestandaardiseerde „volle melk" de volgende bepalingen:

„5. Voor volle melk doen de Lid-Staten uiterlijk vanaf 1 oktober 1976 op hun grondgebied één van de twee in lid 1, sub b, tweede streepje, bedoelde voorschriften in werking treden. Vóór 1 juli 1976 nemen zij een besluit over het voor hun grondgebied gekozen voorschrift en zij stellen de Commissie uiterlijk op deze datum daarvan in kennis.

6. Vanaf 1 oktober 1976 mag een Lid-Staat die voor niet-gestandaardiseerde volle melk heeft geopteerd, onverminderd de eisen inzake de bescherming van de volksgezondheid, geen verbod uitvaardigen ten aanzien van:

a) de produktie op zijn grondgebied van gestandaardiseerde volle melk, bestemd om te worden verhandeld op het grondgebied van een andere Lid-Staat die voor deze melk heeft geopteerd;

b) het verhandelen op zijn grondgebied van gestandaardiseerde volle melk die afkomstig is uit een andere Lid-Staat, wanneer het vetgehalte van deze melk niet minder is dan een indicatief percentage dat door de Raad op voorstel van de Commissie is bepaald volgens de stemprocedure van artikel 43, lid 2, van het Verdrag.

7. Het in lid 6, sub b, bedoelde indicatieve percentage wordt vóór 1 januari van elk jaar vastgesteld voor het volgende melkprijsjaar. Het wordt evenwel in 1976 vastgesteld voor de periode van 1 oktober 1976 tot en met het einde van het melkprijsjaar 1976/1977.

Het indicatieve percentage wordt bepaald voor elk der Lid-Staten die hebben geopteerd voor niet-gestandaardiseerde volle melk; het komt overeen met het gewogen gemiddelde van het vetgehalte van de volle melk die in het voorafgaande jaar in de betrokken Lid-Staat is geproduceerd en verhandeld".

Ingevolge artikel 1 van verordening nr. 300/78 van de Raad van 13 februari 1978 (PB L 45 van 1978, blz. 5) bedraagt het hierboven in lid 6, sub b, bedoelde indicatieve percentage voor het melkverkoopseizoen 1978/1979 voor het Verenigd Koninkrijk 3,78 %.

In het Verenigd Koninkrijk wordt toepassing van verordening nr. 1411/71, zoals gewijzigd bij verordening nr.

566/76, verzekerd door de „Drinking Milk Regulations 1976".

2. De Union Laitière Normande (hierna: ULN), een vereniging van landbouwcoöperaties naar Frans recht, sloot op 1 juni 1978 met de vennootschap naar Engels recht „French Dairy Farmers Limited" (hierna: FDF), een overeenkomst tot levering van gestandaardiseerde volle melk met een vetgehalte van meer dan 3,78 %, dat in Frankrijk was geproduceerd en een zogenoemde ultrahoge temperatuurbehandeling (UHT) had ondergaan.

Bij deze overeenkomst verbond FDF zich tot aankoop van 300 000 liter UHT-melk, verpakt in klinkervormige literdozen en in verpakkingseenheden van 12 dozen en af te nemen vóór 30 september 1978.

Op 12 juni 1978 verzond ULN een eerste partij van 144 verpakkingen, die echter nog dezelfde dag door FDF werd geretourneerd, op grond dat voor de invoer van de waar in het Verenigd Koninkrijk een invoervergunning van het Britse Ministerie van Landbouw was vereist, zulks ingevolge artikel 5, lid 1, van „The Importation of Carcases and Animal Products Order 1972" van 19 februari 1972 (vastgesteld in het kader van de „Diseases of Animal Act 1950").

Vervolgens leverde ULN een tweede partij voorverpakte UHT-melk, die in het Verenigd Koninkrijk kon worden ingevoerd op grond van een op 4 augustus 1978 aan FDF afgegeven vergunning. De melk kon echter niet in de handel worden gebracht, aangezien de bevoegde Britse instantie weigerde de hiervoor vereiste wederverkoopvergunning te verlenen, op grond dat het ingevoerde produkt niet voldeed aan de eisen van de Britse wettelijke regeling betreffende de behandeling en verpakking van melk, met name paragraaf 30, sub 2, van verordening nr. 277 van 17 februari 1959 betreffende melk en zuivelprodukten („Milk and Dairies (General) Regulations 1959"), aangevuld bij verordening nr. 1033 van 16 juni 1977 („Milk (Special Designation) Regulations 1977").

Bij brief van 20 juli 1978 van het Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening werd betrokkene meegedeeld, dat gestandaardiseerde volle melk met een vetgehalte van 3,78 % slechts in het Verenigd Koninkrijk kan worden ingevoerd en verhandeld indien het daar een UHT-behandeling heeft ondergaan en in erkende bedrijven is verpakt. In de brief werd voorts gesteld dat deze inlichtingen enkel betrekking hadden op de wettelijke regeling die specifiek ingevoerde melk betrof, en dat er andere wettelijke regelingen bestonden voor de binnenlandse verkoop van melk, zoals de gewijzigde „Milk (Great Britain) Order 1977", en de „Weights and Measures Act 1963" (wet van 1963 betreffende maten en gewichten), waarin de vereiste afmetingen en inhoud waren vermeld.

Aangezien zij geen wederverkoopvergunning had, besloot FDF de overeenkomst op te zeggen, hetgeen zij bij brief van 12 september 1978 deed.

Omdat ULN de argumenten van FDF niet steekhoudend achtte, daagde zij haar bij dagvaarding van 27 september 1978 wegens niet-nakoming van de betrokken overeenkomst voor het Tribunal de Commerce te Parijs. ULN baseerde haar rechtsvordering onder meer op artikel 30 van het Verdrag en op de bepalingen van verordening nr. 566/76 van de Raad.

Het Tribunal de Commerce te Parijs heeft besloten het geding te schorsen en

het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag om een prejudiciële beslissing te verzoeken over de volgende vragen:

„1. Kan artikel 2, lid 6, van verordening nr. 566/76 van de Raad van 15 maart 1976, volgens hetwelk een Lid-Staat die voor niet-gestandaardiseerde volle melk heeft geopteerd, onverminderd de eisen inzake de bescherming van de volksgezondheid, geen verbod mag uitvaardigen ten aanzien van (. . .) het verhandelen op zijn grondgebied van gestandaardiseerde volle melk die afkomstig is uit een andere Lid-Staat, wanneer het vetgehalte van deze melk niet minder is dan een indicatief percentage dat door de Raad (. . .) is bepaald, worden uitgelegd in de daaraan blijkbaar door de overheid van het Verenigd Koninkrijk toegekende zin, dat de verhandeling van aldus ingevoerde melk slechts voor ander gebruik dan menselijke consumptie is toegestaan?

2. Vormt het voorbehoud betreffende de volksgezondheid in artikel 2, lid 6, van de verordening een rechtvaardiging van de Britse wettelijke regeling, volgens welke UHT-melk die in een andere Lid-Staat is behandeld en verpakt volgens door de instanties van die staat goedgekeurde methoden — welke dezelfde zijn als in het Verenigd Koninkrijk worden toegepast —, opnieuw moet worden behandeld en verpakt?

3. Zo neen, is voormelde Engelse regeling dan niet te beschouwen als een maatregel van gelijke werking als een in het Verdrag verboden beperkende maatregel?

4. Is de toepassing van de Engelse regeling inzake maten en gewichten op in een Lid-Staat geproduceerde en verpakte melk, verenigbaar met artikel 2, lid 6, van 's Raads verordening, die met betrekking tot het intracommunautaire handelsverkeer alleen een voorbehoud maakt betreffende de eisen van de volksgezondheid?

5. Levert het feit dat de Engels nationale maatregelen berusten op overwegingen van volksgezondheid én op de nationale wettelijke regeling inzake maten en gewichten, niet een middel tot willekeurige discriminatie op dan wel een verkapte beperking van de handel tussen Lid-Staten als verboden in artikel 36 van het Verdrag?"

3. Een afschrift van het verwijzingsvonnis is op 6 november 1978 ter griffie van het Hof ingekomen.

Krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG zijn schriftelijke opmerkingen ingediend door de Union Laitière Normande, te deze vertegenwoordigd door R. Funck-Brentano, advocaat te Parijs; de regering van de Franse Republiek, te deze vertegenwoordigd door haar gemachtigde G. de Lacharrière, juridisch adviseur bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken; de regering van het Verenigd Koninkrijk, te deze vertegenwoordigd door M. W. H. Godwin, Treasury Solicitor's Office, door P. Scott en P. G. Langdon-Davies; alsmede door de Commissie van de Europese Gemeenschappen, te deze vertegenwoordigd door haar juridisch adviseurs E. Lasnet en B. Hoff-Nielsen.

Het Hof is, op rapport van de rechter-rapporteur en gehoord de advocaat-generaal, tot de mondelinge behandeling overgegaan na de Franse regering, de regering van het Verenigd Koninkrijk, de Union Laitière Normande en de Commissie van de Europese Gemeenschappen te hebben verzocht, enkele punten schriftelijk toe te lichten.

II — Schriftelijke opmerkingen, ingediend krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG

A — De *Union Laitière Normande* meent dat de door de Britse wettelijke regeling aan de importeurs van met name gestandaardiseerde volle melk opgelegde verplichtingen onverenigbaar zijn met het gemeenschapsrecht. Daarbij gaat het om

1. de verplichting, in het bezit te zijn van een invoer- en wederverkoopvergunning;

2. de verplichting, gestandaardiseerde volle melk onverpakt in te voeren en in Groot-Brittannië in daartoe erkende fabrieken opnieuw te laten behandelen en te verpakken;

3. de verplichting, de produkten te verpakken in verpakkingen met een inhoud van een pint.

1. Ingevolge artikel 5, lid 1, van de „Importation of Carcases and Animal Products Order 1972" is voor de invoer van gestandaardiseerde volle melk in Groot-Brittannië een speciale vergunning vereist. Krachtens paragraaf 30, sub 2, van de „Milk and Dairies (General) Regulations 1959", zoals aangevuld door de „Milk (Special Designation) Regulations 1977", mag het produkt verder slechts worden verhandeld met een wederverkoopvergunning.

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie volgt zonneklaar dat het vereiste van deze twee vergunningen in strijd is met het beginsel van het vrije verkeer van goederen.

De gemeenschappelijke ordening van de markten in de sector melk, ingesteld bij verordening nr. 804/68 van 27 juni 1968 en onder meer aangevuld door de verordeningen nrs. 1411/71 van 29 juni 1971 en 566/76 van 15 maart 1976, sluit iedere nationale regeling uit die een invoer- en een wederverkoopvergunning verplicht stelt.

Bovendien leveren de Britse nationale wettelijke vereisten betreffende deze vergunningen een maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve beperking op, die door geen enkel beginsel van het gemeenschapsrecht wordt gerechtvaardigd.

2. a) Gezien de geografische positie van het Verenigd Koninkrijk, zijn de continentale ondernemers tengevolge van het vereiste melk onverpakt in te voeren, verplicht gestandaardiseerde volle melk in speciale recipiënten te vervoeren hetgeen de leverantie van dit produkt, die enkel per schip mogelijk is, wel moeilijker moet maken.

Een maatregel die de invoer van buitenlandse produkten afhankelijk stelt van een andere en moeilijker te vervullen voorwaarde in vergelijking met de voor de nationale produkten gestelde voorwaarde, is een maatregel van gelijke werking als een kwantitative beperking in de zin van richtlijn nr. 70/50 van de Commissie van 22 december 1969.

b) De aan de importeurs opgelegde verplichting, het produkt in Groot-Brittannië in daartoe erkende fabrieken opnieuw te laten behandelen en verpakken, moet worden beschouwd als een maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve beperking, omdat de verhandeling in Groot-Brittannië van uit een andere Lid-Staat geïmporteerde melk daardoor onmogelijk wordt gemaakt. De herbehandeling en -verpakking mogen immers enkel plaatsvinden op het Britse grondgebied en in bedrijven die daartoe speciaal zijn goedgekeurd door de plaatselijke autoriteiten, die slechts binnen bepaalde territoriale grenzen bevoegd zijn.

Hiertegen kan niet worden ingebracht, zoals de Britse autoriteiten doen, dat een dergelijke verplichting noodzakelijk is voor de bescherming van leven en gezondheid van de verbruikers en dat zij dus gerechtvaardigd is uit hoofde van artikel 36 EEG-Verdrag.

Dit artikel machtigt de Lid-Staten immers om onder meer uit hoofde van de bescherming van gezondheid en leven van personen en dieren af te wijken van de voorschriften betreffende het vrij verkeer van goederen, mits de genomen maatregelen geen middel tot willekeurige discriminatie noch een verkapte beperking van de intracommunautaire handel vormen.

Aangezien artikel 36 een uitzondering is op een van de fundamentele beginselen van de gemeenschappelijke markt, moet het strikt worden uitgelegd en toegepast. De daarin bedoelde uitzonderingen op het vrije goederenverkeer zijn slechts toegestaan voor zover zij noodzakelijk blijken voor de bescherming van de verbruikers.

Stellig is het de plicht van de nationale overheden de grootste aandacht te besteden aan de bescherming van gezondheid en leven van personen, en mogen de Lid-Staten nationale maatregelen vaststellen om hieraan binnen de door het Verdrag gestelde grenzen volledig recht te doen, doch zij dienen zich te onthouden van maatregelen die een belemmering vormen voor de invoer die mogelijk zou zijn indien deze maatregelen niet bestonden, met inbegrip van de maatregelen die de invoer moeilijker of duurder maken dan de afzet van de nationale produktie.

Volgens de rechtspraak van het Hof van Justitie worden bepaalde maatregelen van de staten enkel niet door het verbod van de artikelen 30-34 EEG-Verdrag getroffen indien zij zijn vastgesteld met het oog op een doelstelling die in overeenstemming is met het gemeenschapsrecht en mits hun beperkende werking evenredig is aan het te bereiken doel.

Zulks is echter niet het geval met de betrokken Britse wettelijke regeling, waarvan de bepalingen klaarblijkelijk in geen verhouding staan tot het doel dat er in feite mee wordt nagestreefd.

De regeling stelt immers een tweede hittebehandeling verplicht voor volle melk die, vóór de export uit Frankrijk, reeds een UHT-behandeling heeft ondergaan — nog wel met apparatuur die in Groot-Brittannië is vervaardigd en goedgekeurd — en die dus geen enkele ziektekiem meer bevat. Een analyse van het produkt door het Britse onderzoekslaboratorium heeft trouwens aangetoond dat deze melk voldoet aan de eisen van de Britse wettelijke regeling.

Waar de Britse nationale regeling bepaalt dat gestandaardiseerde volle melk slechts mag worden verhandeld na in Groot-Brittannië in daartoe erkende fabrieken opnieuw te zijn behandeld en verpakt, vormt zij niet enkel een door het Verdrag verboden maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve beperking, maar ook een middel tot willekeurige discriminatie en een verkapte beperking van de handel tussen Lid-Staten.

3. Ten slotte maakt de verplichting, ingevoerde melk te verhandelen in verpakkingen met een inhoud van 1 pint of van een veelvoud dan wel een deel daarvan, het zowel rechtstreeks als potentieel moeilijker in Groot-Brittannië in te voeren; deze verplichting is dus een typisch voorbeeld van een door het gemeenschapsrecht verboden maatregel van gelijke werking.

Hoewel richtlijn nr. 354/71 van de Raad van 18 oktober 1971 (PB L 243, van 1971, blz. 29) inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Lid-Staten op het gebied van de meeteenheden, aangevuld bij richtlijn nr. 770/76 van 27 juli 1976 (PB L 262, van 1976, blz. 204), Groot-Brittannië machtigt voor de verpakking van nationale produkten tot en met 31 december 1979 de traditionele Britse maten te gebruiken, mag het deze maatregelen niet verplicht stellen voor produkten uit andere Lid-Staten die al lang aan de genoemde harmonisatierichtlijn voldoen.

Deze opvatting wordt bevestigd door artikel 5 van richtlijn nr. 75/106 van de Raad van 19 december 1974 inzake het voorverpakken naar volume van bepaalde vloeistoffen in voorverpakkingen met bepaalde inhoud (PB L 42, van 1975, blz. 1). Dit artikel bepaalt heel duidelijk dat „de Lid-Staten het in de handel brengen van voorverpakkingen die voldoen aan de voorschriften van deze richtlijn. . . niet (mogen) weigeren, verbieden of beperken op grond van redenen die verband houden met de volumina. . .".

Het is volstrekt ongerechtvaardigd om ULN te verplichten, zich aan de Britse nationale bepalingen betreffende maten en gewichten te houden en per pint te verkopen. Dit vereiste zou ULN voor buitensporige lasten stellen, aangezien Groot-Brittannië vorengenoemde harmonisatierichtlijnen per 1 januari 1980 zal moeten opvolgen en men dus niet mag verwachten dat in de tussentijd een speciale inpakband wordt ingericht, die op zo korte termijn stellig niet kan worden afgeschreven.

De verplichting per pint te verkopen, moet dus worden beschouwd als een maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve beperking, die niet mag worden toegepast op een produkt dat is verpakt in een andere Lid-Staat waar de geldende meeteenheden reeds in overeenstemming zijn met de bepalingen van de communautaire harmonisatierichtlijnen.

Hierna merkt ULN op, dat het stelsel van de bovengenoemde Britse nationale maatregelen voor de verwijzingsrechter aanleiding was om te vragen of artikel 2, lid 6, van verordening nr. 566/76 aldus moet worden uitgelegd, dat de verhandeling van gestandaardiseerde volle melk in Groot-Brittannië slechts voor ander gebruik dan menselijke consumptie is toegestaan.

Om deze vraag te beantwoorden, moet de gemeenschapstekst naar zijn precieze betekenis en zijn nuttige werking worden beoordeeld. Deze verordening maakt het mogelijk, gestandaardiseerde volle melk te verhandelen in een Lid-Staat die voor de formule van de niet-gestandaardiseerde volle melk heeft geopteerd; de enige voorwaarde daarbij is, dat men het voor dat land vastgestelde indicatieve vetpercentage en de eisen van de volksgezondheid in acht neemt. De werkelijke betekenis van de verordening is dus, de ontwikkeling van het handelsverkeer van melk tussen de Lid-Staten mogelijk te maken.

De eisen die thans door het Verenigd Koninkrijk worden gesteld, zijn niet opgenomen in de Britse verordening nr. 1883 van 1976 houdende toepassing van verordening nr. 566/76. Een zuiver nationale wettelijke regeling, bedoeld voor de melkproducenten van het Verenigd Koninkrijk, mag dus niet worden toegepast op de ondernemers van de Gemeenschappelijke Markt.

ULN concludeert mitsdien dat het Hof van Justitie voor recht verklare, dat de artikelen 30 en volgende van het Verdrag en artikel 2, lid 6, van verordening nr. 566/76 van de Raad de litigieuze Britse nationale bepalingen ter zijde stellen, aangezien deze bepalingen bij het Verdrag verboden maatregelen van gelijke werking als kwantitatieve beperkingen vormen die op grond van de omstandigheden in casu (behandelen van gestandaardiseerde volle melk in apparatuur, vergelijkbaar met die in Groot-Brittannië, en verpakken in door de Franse nationale autoriteiten daartoe erkende fabrieken) niet kunnen vallen onder de uitzondering van artikel 36.

B — De *Franse regering* merkt allereerst op, dat de door ULN naar het Verenigd Koninkrijk geëxporteerde melk voldeed aan de eisen van verordening nr. 1411/71, zoals onder meer voor wat het vetgehalte van de volle melk betreft gewijzigd bij verordening nr. 566/76, en van verordening (EEG) nr. 300/78 van de Raad, waarbij krachtens eerstgenoemde verordening het indicatieve vetpercentage voor in Ierland en het Verenigd Koninkrijk geïmporteerde gestandaardiseerde volle melk is vastgesteld.

Voorts bood deze melk alle nodige kwaliteitswaarborgen in het belang van de volksgezondheid. Met het oog op dit belang verleent het Verenigd Koninkrijk enkel invoervergunningen indien de verhitting van de UHT-melk geschiedt in overeenstemming met de Britse normen, die strenger zijn dan de Franse. Frankrijk zich bereid verklaard deze normen toe te passen. In de fabriek zijn speciale controles verricht en er is een veterinaire verklaring afgegeven inhoudende dat aan de Britse wettelijke eisen was voldaan.

De Britse wettelijke regeling bepaalt echter dat een dergelijk produkt op het grondgebied van het Verenigd Koninkrijk mag worden verhandeld indien daarvoor ook een wederverkoopvergunning is afgegeven; hiervoor is een tweede verhitting van de melk in een erkende fabriek en „herverpakking" vereist, waardoor ingevoerde melk in een ongunstige concurrentiepositie wordt gebracht.

Derhalve is de markt van het Verenigd Koninkrijk een beschermde markt. Dit blijkt wel uit het feit dat de Franse uitvoer van consumptiemelk naar het Verenigd Koninkrijk nihil bedraagt, terwijl die uitvoer in het handelsverkeer met de andere staten van de EEG tezamen 200 000 ton per jaar overschrijdt.

C — De *regering van het Verenigd Koninkrijk* wil een gedetailleerde beschrijving geven van de wettelijke regeling waarop de aan het Hof gestelde vragen betrekking hebben, en bewijzen dat deze beslist niet in strijd is met de bepalingen van het gemeenschapsrecht. Zij ziet er dus van af om eerst het probleem van de ontvankelijkheid van de vragen in de gegeven formulering te onderzoeken.

De Britse wettelijke regeling die van toepassing is op de door verzoekster in het hoofdgeding ingevoerde melk, bestrijkt drie terreinen:

— bescherming van de gezondheid van dieren,

— bescherming van de menselijke gezondheid,

— regeling van de volumes.

Essentieel zijn enkel de eisen die in het belang van de gezondheid van mens en dier worden gesteld. De verplichting het produkt in pintdozen en niet in literdozen te verpakken, is daarentegen niet van bijzonder belang, maar zij is thans ook niet in strijd met het gemeenschapsrecht.

De Britse regering bespreekt eerst de bepalingen inzake de bescherming van de gezondheid van dieren, aangezien de invoerplannen van verzoekster daardoor het meest werden doorkruist. In het Verenigd Koninkrijk ingevoerde melk is sedert 1954 aan toezicht onderworpen. Verlangd wordt dat de melk vóór invoer een UHT-behandeling heeft ondergaan, ten einde het risico van verspreiding van dierziektes te vermijden. Daarom is een invoervergunning verplicht gesteld, die de voorwaarden vermeldt waaraan UHT-behandeling van de ingevoerde melk moet voldoen. Een dergelijke vergunning is op het gewenste tijdstip verleend en op dit punt heeft verzoekster geen middelen aangevoerd.

De wettelijke regeling voor de bescherming van de menselijke gezondheid is zonder onderscheid van toepassing op het ingevoerde en het nationale produkt.

Paragraaf 30, sub 2, van „The Milk and Dairies (General) Regulations, 1959", zoals gewijzigd bij paragraaf 2 van „The Milk and Dairies (General) (Amendment) Regulations 1977", bepaalt dat — behoudens uitzonderingen die in casu niet van belang zijn — elke fles of elke doos met aan de consument te leveren melk moet worden gevuld en gesloten in geregistreerde fabrieken. Geregistreerde fabrieken zijn melkfabrieken die zijn geïnspecteerd en geregistreerd door de bevoegde plaatselijke autoriteit in de zin van deel III van de verordening van 1959. De plaatselijke autoriteit is enkel bevoegd om fabrieken in zijn eigen district te registreren.

Artikel 37, lid 1, van de „Food and Drugs Act 1955" bepaalt dat een „speciale aanduiding" moet worden gebruikt wanneer de melk bestemd is voor menselijke consumptie. Krachtens artikel 36, lid 1, mag bovendien niemand een speciale aanduiding voor een bepaald gebied gebruiken tenzij hij daartoe een vergunning heeft.

Paragraaf 4 van „The Milk (Special Designation) Regulations 1977" bepaalt dat eenieder die een wettelijk toegestane speciale aanduiding voor melk wenst te gebruiken, daarvoor schriftelijk een vergunning moet aanvragen bij de bevoegde autoriteit.

Krachtens paragraaf 6 is de afgifte van die vergunning gebonden aan de algemene voorwaarden, vermeld in aanhangsel 1 en (in casu) deel IV van aanhangsel 2 van de verordening van 1977 (deze aanhangsels bevatten een gedetailleerde beschrijving van de voorwaarden waaronder de UHT-behandeling moet plaatsvinden).

Uit deze regeling volgt dat geen enkele plaatselijke autoriteit bevoegd is een vergunning af te geven om melk voor menselijke consumptie als „ultra heat treated" te verkopen, tenzij:

— de melk is behandeld op de wijze beschreven in deel IV van aanhangsel 2 van de verordening van 1977, en

— deze behandeling, het vullen en het afsluiten van de kartonnen dozen hebben plaatsgevonden in geregistreerde fabrieken.

Uitgangspunt van de Britse „Food and Drugs Act 1955" is het streven naar bevredigende hygiënische omstandigheden bij de produktie en behandeling van levensmiddelen. In dit opzicht levert melk een bijzonder risico op omdat het een produkt is dat in het Verenigd Koninkrijk op zeer grote schaal wordt gebruikt en gewoonlijk door de consument wordt gedronken zonder eerst te zijn gekookt of anderszins behandeld. Het is dus van wezenlijk belang dat het hygiënisch en veilig op de markt komt.

In het algemeen wordt deze doelstelling verwezenlijkt door de melk een UHT-behandeling te doen ondergaan om ze vrij te maken van ziektekiemen. Een eerste vereiste daartoe is dat de behandeling in de melkfabriek wordt uitgevoerd onder officieel goedgekeurde omstandigheden en dat de melk vervolgens dusdanig wordt verpakt en behandeld, dat elk besmettingsrisico wordt vermeden. Dit wordt hoofdzakelijk bereikt door een registratie- en vergunningenstelsel, alsook door de mogelijkheid om op elk moment melkmonsters te testen voordat de melk aan de consument wordt afgeleverd. Maar een echte garantie kan slechts worden gegeven door toepassing van deze procedure in haar geheel, want het trekken van monsters alleen is niet voldoende. Het is derhalve uiterst belangrijk een methode aan te wenden waarin het onderzoek van monsters gepaard gaat met een nauwlettend toezicht op de omstandigheden waaronder de melk wordt behandeld en gedistribueerd.

De regering van het Verenigd Koninkrijk is ervan overtuigd dat zolang een gemeenschapsregeling tot harmonisatie van de hygiënenormen voor melk ontbreekt, deze eisen noodzakelijk zijn in het belang van de menselijke gezondheid.

Ten slotte, krachtens de thans in het Verenigd Koninkrijk geldende „Weights and Measures Act" van 1963 kan melk slechts worden voorverpakt in hoeveelheden van $^1/_3$ pint, $^1/_2$ pint of een veelvoud van $^1/_2$ pint. De door ULN in literdozen verpakte melk voldoet niet aan dit vereiste.

Volgens de regering van het Verenigd Koninkrijk komen de aan het Hof gestelde vragen erop neer, of de hierboven uiteengezette Britse wettelijke regeling in overeenstemming is

a) met artikel 3, lid 6, van verordening (EEG) nr. 1411/71 van de Raad, zoals vervangen door artikel 2 van verordening (EEG) nr. 566/76 van de Raad, of

b) met artikel 30 juncto artikel 36 EEG-Verdrag.

Krachtens artikel 3, lid 6, van verordening nr. 1411/71 mag het Verenigd Koninkrijk, dat voor de formule van niet-gestandaardiseerde volle melk heeft geopteerd, geen verbod uitvaardigen ten aanzien van het verhandelen op zijn grondgebied van gestandaardiseerde volle melk uit een andere Lid-Staat, wanneer het vetgehalte van deze melk aan bepaalde voorwaarden voldoet. Deze verplichting geldt echter „onverminderd de eisen inzake de bescherming van de volksgezondheid".

De eisen van de Britse wettelijke regeling in het belang van de volksgezondheid, volgens welke melk na invoer op de voorgeschreven manier moet worden behandeld en verpakt, zijn dus geen maatregelen van gelijke werking als kwantitatieve invoerbeperkingen in de zin van artikel 30. Doch ook indien zij dat waren,

zouden zij toch krachtens artikel 36 gerechtvaardigd zijn uit hoofde van bescherming van de gezondheid en het leven van personen.

De *eerste vraag,* zo vervolgt de regering van het Verenigd Koninkrijk, lijkt te berusten op een misverstand. Artikel 3, lid 6, van verordening nr. 1411/71 wordt immers door haar niet in die zin uitgelegd, dat verhandeling van overeenkomstig deze verordening ingevoerde melk „slechts voor ander gebruik dan menselijke consumptie" zou zijn toegestaan, doch veeleer dat de staat van invoer mag eisen dat, alvorens de melk voor menselijke consumptie wordt verkocht, de in die staat geldende wettelijke regeling ter zake van de bescherming van de volksgezondheid wordt nageleefd.

De *tweede vraag* is gebaseerd op de premisse dat de melk in de Lid-Staat van uitvoer wordt geproduceerd en verpakt volgens dezelfde methode als in het Verenigd Koninkrijk gebruikelijk is. Maar zoals de Commissie zelf heeft erkend, bestaan er grote verschillen tussen de praktijken van de verschillende Lid-Staten. Zolang er geen gemeenschapsregeling inzake de UHT-behandeling van consumptiemelk is vastgesteld, is de Britse regering als enige verantwoordelijk voor de gezondheid van de bevolking van het Verenigd Koninkrijk. Hoewel de Britse regering geenszins wil afdingen op de door ULN gebruikte methodes of op de in enige Lid-Staat van de Gemeenschap geldende maatregelen, merkt zij op dat zij bij gebreke van gemeenschapswetgeving over geen enkel middel beschikt om te verzekeren dat uit andere Lid-Staten ingevoerde melk beantwoordt aan de eisen van de volksgezondheid.

De regering van het Verenigd Koninkrijk meent derhalve haar eigen wettelijke regeling terzake te moeten handhaven totdat adequate gemeenschapsmaatregelen zijn vastgesteld, en zij geeft het Hof in overweging de tweede vraag bevestigend te beantwoorden.

Tegen de redactie van de *derde vraag* kan volgens de Britse regering bezwaar worden gemaakt, omdat het Hof daarin wordt gevraagd uitspraak te doen over de verenigbaarheid van een nationale maatregel met het gemeenschapsrecht, en daartoe is het Hof niet bevoegd. De vraag komt er immers op neer, of de artikelen 30 en 36 van het EEG-Verdrag, gelezen in hun onderlinge samenhang, in de weg staan aan een nationale wettelijke regeling van een Lid-Staat die een nieuwe behandeling en herverpakking vereist van UHT-melk die in een andere Lid-Staat is geproduceerd volgens methoden die identiek zijn met die welke door de wettelijke regeling van de eerste Lid-Staat zijn voorgeschreven. De regering van het Verenigd Koninkrijk meent dat op grond van voorgaande uiteenzettingen deze vraag ontkennend moet worden beantwoord.

Ook de *vierde vraag* betreft de verenigbaarheid van de Britse wettelijke regeling met het gemeenschapsrecht.

Het Britse vereiste dat melk per pint wordt verkocht, is in overeenstemming met artikel 7, lid 2, van 's Raads richtlijn nr. 75/106 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Lid-Staten inzake het voorverpakken naar volume van bepaalde vloeistoffen in voorverpakkingen met bepaalde inhoud. Volgens dat artikel mag het Verenigd Koninkrijk de tenuitvoerlegging van de richtlijn uitstellen tot uiterlijk 31 december 1979. (Na deze datum zal het Verenigd Koninkrijk de verhandeling op zijn grondgebied van melk in voorverpakkingen van één liter moeten toestaan.)

In het licht van deze richtlijn mag artikel 3, lid 6, van verordening nr. 1411/71 niet aldus worden uitgelegd, dat het Verenigd Koninkrijk verplicht zou zijn de

verkoop van melk in voorverpakte hoeveelheden nu al toe te staan.

De vierde vraag moet dus bevestigend worden beantwoord, hetgeen een ontkennend antwoord op de *vijfde vraag* ten gevolge heeft.

D — De *Commissie* verklaart vooreerst dat zij, gelet op de vaste rechtspraak van het Hof, de ontvankelijkheid van de vragen niet zal betwisten, hoewel deze althans gedeeltelijk betrekking hebben op de verenigbaarheid van nationale bepalingen met het gemeenschapsrecht. Vervolgens merkt zij op, dat verordening nr. 804/68 van de Raad van 28 juni 1968 — de basisverordening voor de sector melk en zuivelprodukten — de toepassing van enig douanerecht of enige heffing van gelijke werking, alsmede van enige kwantitatieve beperking of maatregel van gelijke werking in het handelsverkeer binnen de Gemeenschap uitdrukkelijk verbiedt (artikel 22, lid 1).

Daarentegen bevat zij geen enkele bepaling betreffende de produktie en het in de handel brengen van melk en zuivelprodukten.

Ondanks desbetreffende voorstellen van de Commissie heeft de Raad tot nu toe noch algemene bepalingen betreffende de kwaliteit en het in de handel brengen van melk vastgesteld, noch verordeningen inzake gezondheidsvraagstukken in verband met de bereiding en het in de handel brengen van consumptiemelk die een hittebehandeling heeft ondergaan.

De gemeenschapsregeling betreffende de kwaliteit en het in de handel brengen van consumptiemelk is dus niet volledig, temeer waar de nationale voorschriften inzake de bescherming van de gezondheid van mens en dier nog steeds niet zijn geharmoniseerd. Bij gevolg blijven de nationale bepalingen van toepassing voor zover er geen dwingende gemeenschapsbepalingen zijn en, vanzelfsprekend, onder voorbehoud van de toepassing van de verdragsvoorschriften.

Men kan zich afvragen wat het praktische belang is van de *eerste vraag*, die, aldus de Commissie, in feite betrekking heeft op artikel 3, lid 6, van verordening nr. 1411/71, zoals gewijzigd bij artikel 2, lid 6, van verordening nr. 566/76. Het onderscheid tussen menselijke consumptie en andere gebruiksdoeleinden doet in casu immers niet ter zake. Het is de melk zelf en niet het een of andere gebruiksdoel dat een gevaar kan opleveren voor de volksgezondheid. Deze vraag is overigens gemakkelijk te beantwoorden, aangezien verordening nr. 1411/71 uitsluitend betrekking heeft op consumptiemelk. Deze melk mag in de Lid-Staat van invoer (in casu het Verenigd Koninkrijk) enkel worden ingevoerd wanneer het vetgehalte in overeenstemming is met het door de Raad bepaalde indicatieve percentage.

Dit betekent echter niet dat de Lid-Staten de invoer van melk met een vetgehalte dat overeenkomt met het indicatieve percentage, automatisch moeten toestaan. De betrokken bepaling verklaart immers uitdrukkelijk dat de nationale eisen inzake de bescherming van de volksgezondheid van toepassing blijven.

Met de *tweede en derde vraag* wil de verwijzingsrechter weten of nationale maatregelen die het opnieuw behandelen en herverpakken van UHT-melk, geproduceerd en verpakt in andere Lid-Staten, verplicht stellen, maatregelen van gelijke werking als kwantitatieve beperking vormen, en zo ja, of deze laatste, verboden krachtens het gemeenschapsrecht, kunnen worden gerechtvaardigd uit hoofde van artikel 36 EEG-Verdrag.

In alle Lid-Staten bestaan nauwgezette gezondheidscontroles in alle fasen van de melkverkoop. Volgens de voornaamste Britse regeling die in casu van toepassing is, moet alle voor consumptie verkochte UHT-melk op Brits grondgebied zijn verpakt in door de bevoegde plaatselijke autoriteiten erkende fabrieken. Hierdoor wordt de verhandeling in het Verenigd Koninkrijk van in een andere Lid-Staat voorverpakte UHT-melk praktisch onmogelijk gemaakt temeer waar de Britse gezondheidsinspecties niet bevoegd zijn de in andere Lid-Staten gevestigde fabrieken te inspecteren en eventueel goed te keuren. Bovendien kan daardoor elke, zelfs potentiële invoer bij voorbaat worden ontmoedigd.

Het lijdt derhalve geen twijfel dat een dergelijke wettelijke regeling valt onder het begrip maatregel van gelijke werking, zoals dit door het Hof van Justitie in tal van arresten is ontwikkeld.

Men dient derhalve na te gaan of de aldus op het vrije verkeer van UHT-melk aangebrachte beperkingen geoorloofd kunnen zijn op grond van artikel 36 EEG-Verdrag. Op gebieden waarop nog geen gemeenschapsbepalingen tot harmonisatie van de gezondheidsvoorwaarden zijn vastgesteld, kunnen de Lid-Staten immers nog een beroep doen op de in artikel 36 genoemde redenen om af te wijken van het verbod van maatregelen van gelijke werking. Voor UHT-melk heeft deze harmonisatie nog altijd niet plaatsgevonden: dit verklaart waarom in verordening nr. 1411/71 wordt gesproken over het „gezondheidsvoorbehoud" in de zin van artikel 36.

Als uitzondering op het fundamentele beginsel van het vrije goederenverkeer moet artikel 36 echter strikt worden uitgelegd. De daarbij toegestane maatregelen moeten niet alleen uit hoofde van de daar genoemde redenen *gerechtvaardigd* zijn (hetgeen in casu wil zeggen: noodzakelijk ter verzekering van de gezondheid van mens en dier), doch ook geëigend om het nagestreefde doel te bereiken dat wil zeggen evenredig aan dat doel.

De Commissie acht het hier noodzakelijk iets te zeggen over het begrip „UHT-melk", de wijze waarop de ultrahogetemperatuurbehandeling plaatsvindt en de uitwerking daarvan. Door deze behandeling, waarbij de melk gedurende zeer korte tijd zeer sterk wordt verhit, worden in de melk aanwezige ziektekiemen vernietigd en de „lange houdbaarheid" van het produkt verzekerd.

In de *tweede vraag* gaat de verwijzende rechter uitdrukkelijk uit van de onderstelling dat een nationale wettelijke regeling het opnieuw behandelen en herverpakken van geïmporteerde melk ook dan verplicht stelt wanneer het produkt reeds een UHT-behandeling heeft ondergaan en is verpakt in gelijke omstandigheden als in de staat van invoer worden vereist.

Volgens de Commissie kunnen de betrokken nationale maatregelen in zo'n geval niet met een beroep op artikel 36 worden gerechtvaardigd. Zij zijn dan niet noodzakelijk, want de nationale autoriteiten kunnen dan geen vage, algemene overwegingen aanvoeren over een mogelijk risico van besmetting met bij voorbeeld het mond- en klauwzeervirus. Aangezien de door de Britse wettelijke regeling verplicht gestelde behandeling identiek is aan die welke het produkt vóór de invoer in het Verenigd Koninkrijk heeft ondergaan, is zij klaarblijkelijk overbodig.

Het is evenwel mogelijk, zo vervolgt die Commissie, dat de UHT-melk in het land van uitvoer is behandeld en verpakt

in omstandigheden die, hoewel niet identiek aan die welke door het land van invoer zijn vereist, toch waarborgen voor bescherming tegen ziektekiemen bieden, die nagenoeg gelijkwaardig zijn aan die van het land van invoer. Deze vraag is door de verwijzende rechter niet uitdrukkelijk gesteld, maar gezien het belang ervan is het nuttig erop in te gaan. Het is stellig niet gemakkelijk gelijkwaardige waarborgen te definiëren, aangezien bij gebreke van harmonisatie de gezondheidsopvattingen van staat tot staat uiteenlopen. Inzonderheid wat het onderhavige probleem betreft, blijkt echter de behandeling van melk in alle Lid-Staten nagenoeg gelijk te zijn en eenzelfde wezenlijk resultaat te hebben, namelijk de vernietiging van voor de gezondheid van mens en dier schadelijke ziektekiemen.

Maar ook indien de UHT-behandeling in de diverse Lid-Staten een aantoonbaar verschillend resultaat zou hebben, dient men zich toch af te vragen, of dit een rechtvaardiging zou kunnen vormen voor het stelselmatige karakter van maatregelen als aan het hoofdgeding ten grondslag liggen. De autoriteiten van het land van invoer eisen immers dat alle ingevoerde melk opnieuw wordt behandeld en verpakt, ongeacht het gebied van herkomst. Ook wanneer volgens een Lid-Staat de behandeling in het land van uitvoer, waarvoor een verklaring van de veterinaire autoriteiten van dat land is afgegeven, inderdaad geen gelijkwaardige waarborg zou bieden, niettemin de stelselmatige toepassing van de beperkende maatregelen onjuist zijn en onevenredig aan het doel de gezondheid te beschermen. Dergelijke maatregelen moeten worden toegepast ter bestrijding van een werkelijk of zeer waarschijnlijk gezondheidsrisico, dat redelijkerwijs uitgesloten kan worden geacht wanneer de melk volgens het UHT-procédé is behandeld.

Zo aan de Britse wettelijke regeling inderdaad gezondheidsoverwegingen ten grondslag liggen, dan valt moeilijk in te zien waarom de Britse autoriteiten de invoer van onverpakte melk toestaan om deze op Brits grondgebied een UHT-behandeling te doen ondergaan, en a fortiori waarom zij de invoer van voorverpakte room — UHT behandeld of zelfs vers — toestaan zonder te eisen dat dit produkt opnieuw wordt behandeld en verpakt. Deze produkten leveren stellig niet minder besmettingsgevaar op dan UHT-melk, aangenomen al dat deze dergelijke gevaren oplevert.

Tenslotte zijn de onderhavige maatregelen bijzonder beperkend, omdat zij in tegenstelling tot hetgeen in de meeste Lid-Staten gebeurt, de veterinaire instanties van het land van invoer niet de mogelijkheid bieden ter plaatse na te gaan of de bedrijven voor het behandelen en verpakken van UHT-melk in het land van uitvoer dezelfde procédés gebruiken als die van het land van invoer of althans vergelijkbare gezondheidswaarborgen bieden.

Het in de *vierde vraag* aangesneden probleem heeft daarentegen niets te maken met het gezondheidsvoorbehoud van artikel 3, lid 6, van verordening nr. 1411/71, zoals gewijzigd bij verordening nr. 566/76. Deze bepaling zegt overigens niets over eventuele eisen betreffende maten en gewichten. Dit sluit echter niet uit dat andere gemeenschapsbepalingen betrekking kunnen hebben op de bij het verpakken van melk in acht te nemen maten en gewichten.

De Britse wettelijke regeling verlangt dat de ingevoerde melk wordt voorverpakt in verpakkingen van $^1/_3$ pint, $^1/_2$ pint, of een veelvoud van $^1/_2$ pint, hetgeen de importeurs verplicht melk die bij voorbeeld in literdozen is verpakt, opnieuw te verpakken.

Op gemeenschapsniveau heeft de Raad op 19 december 1974 een richtlijn vastgesteld inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Lid-Staten inzake het voorverpakken naar volume van bepaalde vloeistoffen in voorverpakkingen met bepaalde inhoud (PB L 42 van 1975, blz. 1). Melk is een van de produkten die vallen onder het toepassingsgebied van deze richtlijn, waarvan artikel 5 bepaalt: „De Lid-Staten mogen het in de handel brengen van voorverpakkingen die voldoen aan de voorschriften van deze richtlijn en de daarin beschreven controles met goed gevolg hebben doorstaan, niet weigeren, verbieden of beperken op grond van redenen die verband houden met de volumina, met de bepaling van deze volumina of met de methoden aan de hand waarvan zij zijn gecontroleerd". Wat inzonderheid melk betreft, voorziet de richtlijn in voorverpakkingen in de volumemaat van 1 liter.

Ingevolge artikel 7, lid 2, van de richtlijn echter mogen sommige Lid-Staten, waaronder het Verenigd Koninkrijk, „de tenuitvoerlegging van deze richtlijn en van haar bijlagen uiterlijk tot en met 31 december 1979 uitstellen".

Hieruit volgt dat, onder voorbehoud van de standstill-clausule in hetzelfde artikel, het Verenigd Koninkrijk tot en met 31 december 1979 mag eisen dat melk wat de volume-inhoud betreft, moet worden voorverpakt in eenheden op basis van het pint.

In het licht van het voorgaande geeft de Commissie derhalve in overweging, de gestelde vragen te beantwoorden als volgt:

1) Artikel 3, lid 6, van verordening nr. 1411/71 van de Raad van 29 juni 1971, zoals gewijzigd bij verordening nr. 566/76, moet worden opgevat als slechts betrekking hebben op melk voor menselijke consumptie.

2 en 3) Een wettelijke regeling krachtens welke melk die in een andere Lid-Staat een UHT-behandeling heeft ondergaan en aldaar is verpakt, opnieuw moet worden behandeld en verpakt op grond dat de eerste behandeling en verpakking niet hebben plaatsgevonden in bedrijven die door de autoriteiten van de staat van invoer zijn erkend en die op het grondgebied van deze staat zijn gevestigd, vormt een maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve invoerbeperking.

Dergelijke maatregelen van gelijke werking als kwantitatieve beperkingen zijn niet gerechtvaardigd uit hoofde van de bescherming van de gezondheid in de zin van artikel 36 EEG-Verdrag, indien — en de nationale rechter moet dit in elk afzonderlijk geval beoordelen — de UHT-melk vergezeld blijkt te gaan van een veterinaire verklaring of document waaruit blijkt dat de melk in de staat van uitvoer is behandeld en verpakt volgens methoden die identiek zijn aan die welke in het land van invoer worden toegepast dan wel dezelfde waarborgen bieden.

4) Krachtens artikel 3, lid 6, van verordening nr. 1411/71 van de Raad van 29 juni 1971, zoals gewijzigd bij verordening nr. 566/76, mogen de Lid-Staten, onverminderd de eisen inzake de bescherming van de volksgezondheid, geen verbod uitvaardigen ten aanzien van de verhandeling van gestandaardiseerde volle melk, wanneer het vetgehalte van deze melk voldoet aan de bij de gemeenschapsregeling gestelde voorwaarden.

Daaruit volgt dat deze verordening niet afdoet aan andere regelingen terzake van onder meer de voorverpakkingen naar volume van bepaalde vloeistoffen in

voorverpakkingen met bepaalde inhoud, zoals UHT-melk.

Krachtens artikel 7, lid 2, van de richtlijn van de Raad van 19 december 1974 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Lid-Staten inzake het voorverpakken naar volume van bepaalde vloeistoffen in voorverpakkingen met bepaalde inhoud, mogen sommige Lid-Staten, waaronder het Verenigd Koninkrijk, onder voorbehoud van de standstillclausule van lid 3 van hetzelfde artikel, de tenuitvoerlegging van deze richtlijn tot en met 31 december 1979 uitstellen.

5) Gezien het antwoord op de voorgaande vragen, behoeft deze vraag niet meer te worden beantwoord.

III — Mondelinge behandeling

Ter terechtzitting van 31 mei 1979 zijn mondelinge opmerkingen gemaakt door de Union Laitière Normande, te deze vertegenwoordigd door R. Funck-Brentano, advocaat te Parijs; de regering van het Verenigd Koninkrijk, te deze vertegenwoordigd door P. Scott; en de Commissie van de Europese Gemeenschappen, te deze vertegenwoordigd door haar juridisch adviseurs E. Lasnet en B. Hoff-Nielsen.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van 14 juni 1979 conclusie genomen.

In rechte

1 Bij vonnis van 16 oktober 1978, ingekomen ten Hove op 6 november 1978, heeft het Tribunal de Commerce te Parijs krachtens artikel 177 EEG-Verdrag prejudiciële vragen gesteld over de uitlegging van sommige bepalingen van verordening nr. 566/76 van de Raad van 15 maart 1976 tot wijziging van verordening (EEG) nr. 1411/71 met betrekking tot het vergehalte van volle melk (PB L 67 van 1976, blz. 23), alsmede van de artikelen 30 en 36 EEG-Verdrag.

2 Deze vragen zijn gerezen in een geding tussen een vereniging van landbouwcoöperaties naar Frans recht en haar Engelse dochteronderneming, omtrent de uitvoering per 30 september 1978 van een overeenkomst tot levering van in Frankrijk geproduceerde en naar het Verenigd Koninkrijk uitgevoerde gestandaardiseerde volle melk. De betrokken melk had een vetgehalte van 3,78 %, had een ultrahoge-temperatuurbehandeling (UHT) ondergaan en was verpakt en verpakkingen van 1 liter.

De invoerende vennootschap die in het bezit was van een invoervergunning voor de betrokken leveranties, had van de Britse autoriteiten geen wederver-

koopvergunning gekregen als vereist in deel II, paragraaf 4 van — de Britse verordening nr. 1033 van 16 juni 1977 — „The Milk (Special Designation) Regulations 1977" voor het in Engeland in de handel brengen van alle al dan niet ingevoerde melk, voorzien van de speciale aanduiding „UHT".

3 Nadat deze vennootschap de overeenkomst bij brief van 12 september 1978 had opgezegd, daagde haar leverancier, de vereniging van landbouwcoöperaties, haar op 27 september 1978 voor het Tribunal de Commerce te Parijs wegens niet-nakoming van de overeenkomst, waarbij zij zich onder meer baseerde op verordening nr. 566/76 van de Raad alsmede op artikel 30 EEG-Verdrag.

4 Het Tribunal de Commerce te Parijs besloot de procedure te schorsen en krachtens artikel 177 EEG-Verdrag de volgende prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie voor te leggen:

„1. Kan artikel 2, lid 6, van verordening nr. 566/76 van de Raad van 15 maart 1976, volgens hetwelk een Lid-Staat die voor niet-gestandaardiseerde volle melk heeft geopteerd, onverminderd de eisen inzake de bescherming van de volksgezondheid, geen verbod mag uitvaardigen ten aanzien van (. . .) het verhandelen op zijn grondgebied van gestandaardiseerde volle melk die afkomstig is uit een andere Lid-Staat, wanneer het vetgehalte van deze melk niet minder is dan een indicatief percentage dat door de Raad (. . .) is bepaald, worden uitgelegd in de daaraan blijkbaar door de overheid van ht Verenigd Koninkrijk toegekende zin dat de verhandeling van aldus ingevoerde melk slechts voor ander gebruik dan menselijke consumptie is toegestaan?

2. Vormt het voorbehoud betreffende de volksgezondheid in artikel 2, lid 6, van de verordening een rechtvaardiging van de Britse wettelijke regeling, volgens welke UHT-melk die in een andere Lid-Staat is behandeld en verpakt volgens door de instanties van die staat goedgekeurde methoden — welke dezelfde zijn als in het Verenigd Koninkrijk worden toegepast —, opnieuw moet worden behandeld en verpakt?

3. Zo neen, is voormelde Engelse regeling dan niet te beschouwen als een maatregel van gelijke werking als een in het Verdrag verboden beperkende maatregel?

4. Is de toepassing van de Engelse regeling inzake maten en gewichten op in een Lid-Staat geprocuceerde en verpakte melk, verenigbaar met artikel 2, lid 6, van 's Raads verordening die met betrekking tot het intracommunautaire handelsverkeer alleen een voorbehoud maakt betreffende de eisen van de volksgezondheid?

5. Levert het feit dat de Engelse nationale maatregelen berusten op overwegingen van volksgezondheid én op de nationale wettelijke regeling inzake maten en gewichten, niet een middel tot willekeurige discriminatie op dan wel een verkapte beperking van de handel tussen Lid-Staten als verboden in artikel 36 van het Verdrag?"

5 Alvorens de gestelde vragen te onderzoeken, moet eerst worden opgemerkt dat weliswaar artikel 177 EEG-Verdrag het Hof niet toestaat de redenen van het verzoek om een prejudiciële beslissing te beoordelen, doch de noodzaak tot een nuttige uitlegging van het gemeenschapsrecht te geraken, niettemin noopt tot een omschrijving van het juridisch kader waarin de gevraagde uitlegging moet passen.

6 Hoewel de nationale rechterlijke instantie niet heeft aangegeven waarom zij het Hof om uitlegging van het gemeenschapsrecht verzoekt, blijkt niettemin uit het dossier dat zij het voor haar beslissing omtrent de aan de niet-nakoming van de betrokken overeenkomst te verbinden gevolgen nodig acht, te weten of de Britse wettelijke regeling die het in de handel brengen van de betrokken produkten in het Verenigd Koninkrijk verhindert, op de datum van invoer van deze produkten al dan niet gerechtvaardigd was uit hoofde van het gemeenschapsrecht.

7 Bovendien is, blijkens het dossier, ingevolge sommige bepalingen van deze wettelijke regeling — zoals deel II, paragraaf 4, van de Britse verordening nr. 1033 van 16 juni 1977, gelezen in samenhang met het bepaalde in deel IV van aanhangsel 2 — voor de afgifte van een wederverkoopvergunning voor volle melk met de speciale aanduiding „UHT" vereist, dat dit produkt onmiddellijk na de UHT-behandeling te hebben ondergaan, in erkende bedrijven is verpakt. Andere bepalingen van dezelfde wettelijke regeling, met name die van de „Weights and Measures Act 1963" (wet van 1963 betreffende maten en gewichten), bepalen echter met betrekking tot het in de handel brengen van al dan niet geïmporteerde, voorverpakte melk, dat het produkt

ten verkoop moet worden aangeboden in verpakkingen met een inhoud van $^1/_3$ pint, $^1/_2$ pint of een veelvoud van $^1/_2$ pint (aanhangsel 4, deel V, paragraaf 3).

8 Het staat vast dat in het onderhavige geval de betrokken melk in het Verenigd Koninkrijk is geïmporteerd en aldaar ten verkoop is aangeboden in dozen met een inhoud van 1 liter. Waar het gaat om melk die is „voorverpakt" volgens een methode die niet in overeenstemming is met de eisen van de „Weights und measures Act 1963", is mitsdien het in de handel brengen van deze waar in Groot-Brittannië in de eerste plaats afgestuit op de bepalingen van deze wet. Het probleem van de verenigbaarheid met het gemeenschapsrecht van de Britse wettelijke regeling betreffende het in de handel brengen van UHT-volle melk in het Verenigd Koninkrijk, moet dus voor wat de betrokken invoeren betreft, vooreerst in verband met deze wet worden gesteld.

9 Zo gezien, dient in de eerste plaats de vierde vraag te worden beantwoord en behoeven de andere slechts te worden onderzocht indien zou blijken dat de Britse nationale bepalingen betreffende het verpakken van voorverpakte melk in casu niet mochten worden toegepast op het in de handel brengen in Groot-Brittannië van de onderhavige produkten.

10 Ter bevordering van de onderlinge aanpassing van de nationale wetgevingen betreffende maten en gewichten in het kader van artikel 100 EEG-Verdrag, heeft de Raad, krachtens richtlijn nr. 71/316 van 26 juli 1971 (PB L 202 van 1971, blz. 1) en richtlijn nr. 71/354 van 18 oktober 1971 (PB L 243 van 1971, blz. 29), laatstelijk gewijzigd bij de Toetredingsakte, richtlijn nr. 75/102 van 19 december 1974 vastgesteld, betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Lid-Staten inzake het voorverpakken naar volume van bepaalde vloeistoffen in voorverpakkingen met bepaalde inhoud (PB L 42 van 1975, blz. 1), waarvan de bepalingen krachtens nr. 7 van bijlage III eveneens van toepassing zijn op per volumemaat verkochte melk.

11 Blijkens de eerste overweging van de richtlijn heeft deze ten doel, „de voorwaarden waaraan in tevoren gereedgemaakte en gesloten verpakkingen ten verkoop aangeboden vloeistoffen moeten voldoen" onderling aan te passen, omdat deze voorwaarden in de meeste Lid-Staten „zijn geregeld in een aantal dwingende voorschriften die van Lid-Staat tot Lid-Staat verschillen en derhalve een belemmering vormen voor de handel in deze voorverpakkingen".

12 Daartoe stelt deze richtlijn de voorwaarden vast waaraan bij de verhandeling in de Gemeenschap moet worden voldaan door voorverpakkingen die de in de bijlage III genoemde vloeibare produkten — waaronder melk — bevatten, die met het oog op de verkoop naar volume zijn gemeten „in eenheden van niet minder dan 0,05 liter doch niet meer dan 5 liter". Artikel 5 bepaalt dat „de Lid-Staten het in de handel brengen van voorverpakkingen die voldoen aan de voorschriften van deze richtlijn en de daarin beschreven controles met goed gevolg hebben doorstaan, niet (mogen) weigeren, verbieden of beperken op grond van redenen die verband houden met de volumina. . ."

13 Verder bepaalt artikel 7, lid 1, van dezelfde richtlijn, dat de Lid-Staten binnen 18 maanden na kennisgeving ervan de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen moeten invoeren om aan de voorschriften van de richtlijn te voldoen. Hetzelfde artikel bepaalt in lid 2, dat „België, Ierland, Nederland en het Verenigd Koninkrijk de tenuitvoerlegging van deze richtlijn en van haar bijlagen uiterlijk tot en met 31 december 1979 (mogen) uitstellen".

14 Het is dus ingevolge een uitdrukkelijke bepaling van vorengenoemde richtlijn, dat het Verenigd Koninkrijk tot en met 31 december 1979 de bepalingen van zijn nationale wettelijke regeling waarbij de inhoud van de verpakkingen voor ten verkoop toegelaten produkten worden vastgesteld — te weten de „Weights and Measures Act 1963" —, mag handhaven; hieruit vloeit voort dat de verhandeling van melk in deze Lid-Staat slechts is toegestaan indien het produkt is verpakt in verpakkingen met een inhoud van $^1/_3$ pint, $^1/_2$ pint of een veelvoud van $^1/_2$ pint.

15 Waar vaststaat dat de betrokken produkten, voorverpakt in dozen met een inhoud van 1 liter, in de loop van 1978 in het Verenigd Koninkrijk werden ingevoerd, volgt uit artikel 7, lid 2, van richtlijn nr. 75/106 dat de bepalingen van de „Weights and Measures Act 1963" kunnen worden toegepast op het in de handel brengen van de betrokken produkten in Engeland, zonder dat daardoor inbreuk wordt gemaakt op de bepalingen van gemeenschapsrecht.

16 Mitsdien moet op de vierde vraag worden geantwoord dat aangezien de termijn voor de tenuitvoerlegging van richtlijn nr. 75/106 van de Raad van

19 december 1974 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Lid-Staten inzake het voorverpakken naar volume van bepaalde vloeistoffen in voorverpakkingen met bepaalde inhoud, volgens artikel 7, lid 2, van deze richtlijn voor het Verenigd Koninkrijk tot uiterlijk 31 december 1979 is verlengd, het deze Lid-Staat ingevolge het gemeenschapsrecht niet verboden was, op het tijdstip van de litigieuze importen de bepalingen van de „Weights and Measures Act 1963" (wet van 1963 betreffende maten en gewichten) te handhaven. Deze bepalingen konden mitsdien op bedoeld tijdstip toepassing vinden op het in de handel brengen in Engeland van melk uit een andere Lid-Staat, voorverpakt in dozen met een inhoud van 1 liter.

17 Aangezien het op de vierde vraag gegeven antwoord een onderzoek van de overige door de nationale rechterlijke instantie gestelde vragen overbodig maakt, behoeft daarover geen uitspraak te worden gedaan.

Kosten

18 De kosten door de Commissie van de Europese Gemeenschappen, de regering van de Franse Republiek en de regering van het Verenigd Koninkrijk wegens indiening hunner opmerkingen bij het Hof gemaakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen. Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen.

HET HOF VAN JUSTITIE,

uitspraak doende op de door het Tribunal de Commerce te Parijs bij vonnis van 16 oktober 1978 gestelde vragen, verklaart voor recht:

Aangezien de termijn voor de tenuitvoerlegging van richtlijn nr. 75/106 van de Raad van 19 december 1974 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Lid-Staten inzake het voorverpakken naar volume van bepaalde vloeistoffen in voorverpakkingen met bepaalde inhoud, volgens artikel 7, lid 2, van deze richtlijn voor het Verenigd Koninkrijk tot uiterlijk 31 december 1979 is verlengd, was het deze Lid-

Staat ingevolge het gemeenschapsrecht niet verboden, op het tijdstip van de litigieuze importen de bepalingen van de „Weights and Measures Act 1963" (wet van 1963 betreffende maten en gewichten) te handhaven. Deze bepalingen konden mitsdien op bedoeld tijdstip toepassing vinden op het in de handel brengen in Engeland van melk uit een andere Lid-Staat, voorverpakt in dozen met een inhoud van 1 liter.

Kutscher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Pescatore Sørensen

O'Keeffe Bosco Touffait Koopmans

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 12 juli 1979.

De griffier

A. Van Houtte

De president

H. Kutscher

CONCLUSIE VAN DE ADVOCAAT-GENERAAL H. MAYRAS VAN 14 JUNI 1979 [1]

Mijnheer de President,
mijne heren Rechters,

I — Het is niet overbodig een overzicht te geven van de feiten die aanleiding hebben gegeven tot de onderhavige prejudiciële verwijzing van het Tribunal de Commerce te Parijs.

Op 12 juni 1978 verzond de Union Laitière Normande, verzoekster in het hoofdgeding, naar haar dochteronderneming in het Verenigd Koninkrijk, French Dairy Farmers Ltd te Londen, een pallet met 72 verpakkingseenheden, elk bevattende 12 dozen van 1 liter (= $1^3/_4$ pint), gestandaardiseerde volle melk als bedoeld in artikel 2, lid 6, van verordening nr. 566/76 van de Raad. Het ging daarbij om melk die een UHT-behandeling had ondergaan. De zending werd nog dezelfde dag geretourneerd omdat verzoekster niet in het bezit was van een door het Britse Ministerie van Landbouw afgegeben *invoervergunning.*

Vervolgens verkreeg verzoekster op 1 augustus 1978 op aanvraag een dergelijke vergunning, die tot en met 31 augustus geldig was. Er werd uitdrukkelijk

1 — Vertaald uit het Frans.